

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Maria Szczepaniec

SSN Grzegorz Żmij

Elżbieta Mazur-Orlik (ławnik Sądu Najwyższego)

Marek Sławomir Molczyk (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie W. P.

skazanego z art. 148 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 maja 2021 r.

z urzędu

kwestii dopuszczalności skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 19 grudnia 2017 r., sygn. II AKa (...), zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w J. z 30 maja 2017 r., sygn. III K (...)

na podstawie art. 95 pkt 2 u.SN w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 90 § 2 u.SN

pozostawia skargę nadzwyczajną bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w J. z dnia 30 maja 2017 r., sygn. akt III K (...) W. P. zostały uznany za winnego tego, że:

1. w dniu 15 stycznia 2016 r. w G., na terenie Republiki Federalnej Niemiec, dokonał rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia przypominającego

nóż na obywatelce Niemiec B. S., w ten sposób, że przy schodach W., po uprzednim zastosowaniu przemocy w postaci objęcia pokrzywdzonej ręką i przyłożeniu ostrza narzędzia do jej ciała, przewrócił ją na ziemię i odciął szelki plecaka zawieszonego na plecach wymienionej, po czym dokonał jego zaboru w celu przywłaszczenia, w którego wnętrzu znajdowały się osobiste przedmioty, a w tym pieniądze w kwocie 40 EUR, stanowiące równowartość 176 PLN, elektroniczna karta ubezpieczenia zdrowotnego (...) nr (...) oraz karta płatnicza EC wystawiona przez Bank (...) nr (...), czym działał na szkodę B. S., tj. popełnienia czynu z art. 280 § 2 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

2. w dniu 27 stycznia 2016 r. w G., na terenie Republiki Federalnej Niemiec, działając z góry powziętym zamiarem, dokonał rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia w postaci noża na M. M., w ten sposób, że po uprzednim wejściu i zajęciu miejsca przedniego pasażera samochodu marki O. o nr rej. (...) wartości 8 000 EUR, co stanowiło równowartość 35 760 PLN, stojącego na parkingu miejskim w miejscowości G. przy K. w okolicy przejścia granicznego, grożąc użyciem noża i przybliżając go do pokrzywdzonej siedzącej na miejscu kierowcy, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w łącznej kwocie 200 EUR, co stanowiło równowartość 894 PLN oraz telefonu komórkowego I. o wartości 2 000 PLN, a następnie grożąc użyciem noża i spowodowaniem obrażeń ciała u pokrzywdzonej oraz pozbawiając ją wolności poprzez uniemożliwienie wyjścia z pojazdu, zmusił M. M. do wywiezienia z G., a po dotarciu na parking V., usiłował doprowadzić ww. przemocą do obcowania płciowego w ten sposób, że złapał ją za włosy i przyciągnął do swoich genitaliów, w celu odbycia stosunku oralnego, co jednak było nieskuteczne, po czym ściągnął z ww. całą górną część odzieży i sam rozebrał się w celu odbycia z nią stosunku płciowego, jednakże zamierzonego celu nie osiągnął, z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonej z pojazdu, którym następnie odjechał z miejsca zdarzenia, dokonując równocześnie jego zaboru w celu przywłaszczenia, czym działał na szkodę M. M., tj. popełnienia czynu z art. 280 § 2 k.k. i art. 189 § 1 k.k. i art. 191 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

3. w dniu 28 stycznia 2016 r. w J., woj. (...), działając z góry powziętym zamiarem, dokonał rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia w postaci

kawałka szkła owiniętego kartą papieru na A. S., w ten sposób, że po uprzednim wejściu i zajęciu miejsca przedniego pasażera samochodu marki F. o nr rej. (...) wartości 24 000 PLN stojącego przy ul. K., wymachując ww. przedmiotem i przybliżając go do pokrzywdzonej siedzącej na miejscu kierowcy, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 110 PLN, a następnie grożąc użyciem trzymanym w ręku kawałkiem szkła i spowodowaniem obrażeń ciała u pokrzywdzonej oraz pozbawiając ją wolności uniemożliwiając wyjście z pojazdu, zmusił A. S. do wywiezienia z J., a po dotarciu na ul. Z., zbliżył się do pokrzywdzonej i dotykając ją przez ubranie po piersiach, próbował nie mniej niż 3 razy całować ją w usta, dopuszczając się względem niej innych czynności seksualnych, po czym po odepchnięciu go przez pokrzywdzoną, kazał jej wysiąść z samochodu, którym następnie odjechał w kierunku Z., dokonując równocześnie jego zaboru w celu przywłaszczenia, czym działał na szkodę A. S., tj. popełnienia czynu z art. 280 § 2 k.k. i art. 189 § 1 k.k. i art. 191 § 1 k.k. i art. 197 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

4. w dniu 28 stycznia 2016 r. w J., woj. (...), działając w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej za wcześniej popełnione przestępstwa, z zamiarem ewentualnym, przewidując możliwość zabicia R. K. i godząc się na to, pozbawił go życia w ten sposób, że kierując samochodem marki F. o nr rej. (...), na skrzyżowaniu ul. W. z ul. W., przyjmując ustalenie, że oskarżony poruszał się z prędkością nie mniejszą niż 105 km/h, lewym pasem, widząc przechodzącego prawidłowo ze strony lewej na prawą na zielonym świetle przez oświetlone przejście dla pieszych wymienionego pokrzywdzonego, przy włączonej czerwonej sygnalizacji świetlnej wjechał na przejście dla pieszych, nie wykonując pomimo możliwości żadnego manewru zmierzającego do uniknięcia potrącenia pieszego, uderzył w niego przednią lewą częścią prowadzonego pojazdu, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci rozległego urazu wielonarządowego, a zwłaszcza urazu czaszkowo-mózgowego oraz urazu klatki piersiowej ze złamaniem żeber po obu stronach z całkowitym przerwaniem ciągłości aorty poniżej jej łuku z rozerwaniem mięszu płuca prawego i lewego z następowym masywnym krwotokiem wewnętrznym do jam opłucnych i rozległy uraz brzucha ze zmiążdżeniem wątroby, pęknięciem śledziony, zerwaniem kreski jelita cienkiego

z krwotokiem do jamy brzusznej, skutkujących jego zgonem na miejscu, tj. popełnienia czynu z art. 148 § 1 k.k., za co wymierzono oskarżonemu karę 14 (czternastu) lat pozbawienia wolności;

5. w dniu 28 stycznia 2016 r. w J., woj. (...), działając z góry powziętym zamiarem, sprowadził bezpośrednie niebezpieczeństwo katastrofy w ruchu lądowym zagrażającą życiu i zdrowiu wielu osób, w ten sposób, że bezpośrednio po dokonaniu zaboru w celu przywłaszczenia samochodu marki F. o nr rej. (...), jadąc ul. Z., G., S. oraz L., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, dokonując niebezpiecznych manewrów wymijania innych, prawidłowo jadących uczestników ruchu drogowego, zajeżdżał im drogę, niestosował się do sygnalizacji świetlnej oraz poruszał się z niebezpieczną i niedopuszczalną prędkością nie mniejszą niż 97 km/h, a następnie po pozbawieniu życia R. K., kontynuując ucieczkę przed goniącymi go funkcjonariuszami Policji, zbiegł z miejsca zdarzenia, jadąc dalej ul. W., B. oraz S. pod prąd, gdzie zajechał drogę jadącemu prawidłowo z przeciwka autobusowi MZK, w którym znajdowali się pasażerowie i po dojechaniu na skrzyżowanie ul. S. i W., nie zachował szczególnej ostrożności, doprowadzając do zderzenia się z prawidłowo jadącym samochodem marki S. o nr rej. (...), którym kierował M. K., powodując kolizję drogową, tj. popełnienia czynu z art. 174 § 1 k.k., za co wymierzono oskarżonemu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

6. w dniu 28 stycznia 2016 r. w J., przywłaszczył sobie dokument w postaci dowodu osobistego wydanego na obywatelkę Republiki Federalnej Niemiec V. P. nr (...) przez organ Stadt G., tj. popełnienia czynu z art. 275 § 1 k.k., za co wymierzono oskarżonemu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

7. nieustalonego dnia stycznia 2016 r., lecz nie później niż w dniu 28 stycznia 2016 r. w J., dokonał zaboru w celu przywłaszczenia karty bankomatowej wydanej na rzecz K. W. nr (...) przez Bank (...), tj. popełnienia czynu z art. 278 § 5 k.k., za co wymierzono oskarżonemu karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. za pozostające w ciągu przestępstw czyny opisane w punktach 1-3 wymierzono oskarżonemu karę 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. W. P. wymierzono karę łączną 20 (dwudziestu) lat pozbawienia wolności.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli obrońca oraz Prokurator – na niekorzyść oskarżonego. W ramach zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy, odnośnie do czynów opisanych w pkt-ach I-VI aktu oskarżenia, wyrokowi zarzucono orzeczenie kary rażąco niewspółmiernej w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

Natomiast Prokurator Rejonowy w J. zaskarżył wyrok jedynie w części dotyczącej rozstrzygnięcia w pkt-cie VI części dyspozytywnej wyroku, dotyczącego czynu z art. 174 § 1 k.k., w całości w zakresie winy oraz w zakresie orzeczonego środka karnego na niekorzyść W. P., m.in. wnosząc o korektę wyroku w zaskarżonym zakresie, ale wymierzenie oskarżonemu W. P. kary łącznej ponownie w wymiarze 20 lat pozbawienia wolności.

Rozpoznawszy wniesione środki odwoławcze Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 19 grudnia 2017 r., sygn. akt AKa (...):

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. obniżył wymierzoną w punkcie IV części rozstrzygającej karę do lat 6 (sześciu) pozbawienia wolności, stwierdzając, iż utraciło moc orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności zawarte w punkcie XI;

2. obniżył wymierzoną w punkcie V części rozstrzygającej karę za czyn z art. 148 § 1 do 12 (dwunastu) lat pozbawienia wolności;

3. uchylił orzeczenie zawarte w punkcie VI części rozstrzygającej o środku karnym podjęte na mocy art. 42 § 2 k.k. i w jego miejsce na podstawie art. 42 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 15 lat;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;

III. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. za zbiegające się przestępstwa i ciąg przestępstw wymierzył oskarżonemu W. P. karę łączną 15 (piętnastu) lat pozbawienia wolności.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 19 grudnia 2017 r. sygn. akt III AKa (...) kasację wywiódł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, zarzucając rażąco niewspółmierność orzeczonych wobec W. P. kar jednostkowych,

co skutkowało obniżeniem wymiaru kary łącznej. Od tego wyroku kasację wniósł także obrońca skazanego.

W kasacji Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na podstawie art. 521 § 1 wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżono w zakresie rozstrzygnięcia o karze, tj. w zakresie pkt. I ppkt 1 i 2 oraz pkt. III, w części zmieniającej rozstrzygnięcia sądu *meriti* o karach jednostkowych pozbawienia wolności oraz o karze łącznej pozbawienia wolności orzeczonej, zarzucając rażąco niewspółmierność kary za trzy pozostające w ciągu przestępstw czyny z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz za czyn z art. 148 § 1 k.k. oraz – w konsekwencji – rażąco niewspółmierność kary łącznej pozbawienia wolności zmienionej z wymiaru lat 20, orzeczonego w I instancji, do lat 15 orzeczonego wyrokiem sądu odwoławczego. W konsekwencji Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy – Izba Karna postanowieniem z 19 listopada 2019 r., sygn. akt V KK 367/18, oddalił obie kasacje jako oczywiście bezzasadne. Do tego postanowienia nie sporządzano uzasadnienia z uwagi na brak wniosku strony (art. 535 § 3 k.p.k.).

W dniu 14 maja 2020 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego: 18 maja 2020 r.) Prokurator Generalny wniósł skargę nadzwyczajną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 19 grudnia 2017 r. sygn. akt II AKa (...) z zachowaniem ustawowego terminu określonego w art. 89 § 3 zd. drugie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: u.SN).

W skardze nadzwyczajnej, powołując się na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej podniesione zostały zarzuty naruszenia określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 486 ze zm.) prawa obywateli do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, poprzez naruszenie zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) w ochronie prawa pokrzywdzonych do godności (art. 30 Konstytucji RP) i obniżenie kar jednostkowych za trzy pozostające w ciągu zbrodnie na podstawie art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. z 8 do 6 lat pozbawienia

wolności oraz za zbrodnię zabójstwa z art. 148 § 1 k.k. z 14 do 12 lat pozbawienia wolności, a w konsekwencji obniżenie kary łącznej pozbawienia wolności z 20 do 15 lat, co skutkowało orzeczeniem wobec oskarżonego kary rażąco niewspółmiernie łagodnej, niespełniającej wymogów prewencji indywidualnej i społecznego poczucia sprawiedliwości.

W konsekwencji, w skardze wniesiono o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym eliminowaniu z obrotu wadliwych, naruszających zasadę demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości, orzeczeń sądowych dotyczących konkretnych, zindywidualizowanych podmiotów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19). Konsekwentnie rolą przeprowadzanej przez Sąd Najwyższy kontroli nadzwyczajnej nie jest eliminowanie z obrotu wszelkich wadliwych orzeczeń, a jedynie tych, które godzą w podstawy umowy społecznej będącej fundamentem demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a zatem dotyczą określonego kształtu relacji pomiędzy jednostką a władzą publiczną (przedmiotowa strona zasady demokratycznego państwa prawnego) lub godności upodmiotowionej jednostki (podmiotowa strona zasady demokratycznego państwa prawnego).

Zważyć ponadto należy, że cel skargi nadzwyczajnej, jakim jest wyeliminowanie z obrotu wadliwego orzeczenia może zostać zrealizowany wyłącznie w przypadku zaistnienia jednej z trzech przesłanek szczególnych wskazanych w art. 89 § 1 u.SN. Podmiot wnoszący skargę musi więc przede wszystkim wykazać zaistnienie przynajmniej jednego z uchybień wymienionych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Zaistnienie tego rodzaju uchybienia potwierdza wadliwość zaskarżonego wyroku, a jednocześnie otwiera drogę do badania czy wadliwość ta powinna być usunięta z uwagi na naruszenie zasady demokratycznego państwa

prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Samo zatem zaistnienie przesłanki szczególnej wskazanej w art. 89 § 1 pkt 1-3 nie przesądza o konieczności wyeliminowania z obrotu wadliwego orzeczenia. Wskazać w tym miejscu bowiem należy, że stabilność oraz prawomocność orzeczeń sądowych, a także kształtowanych przez nie stosunków prawnych również jest zasadą konstytucyjną, wywodzoną z prawa do sądu (art. 45 § 1 w zw. z art. 2 Konstytucji RP), zaś odstępianie od niej powinno być podyktowane wyjątkowymi względami. Konsekwentnie stwierdzone uchybienia muszą być na tyle poważne, by wzgląd na całokształt zasady wynikającej z art. 2 Konstytucji RP nakazywał ingerencję w powagę rzeczy osądzonej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2020 r., I NSNu 2/20). Ten punkt widzenia potwierdzał wielokrotnie Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPCz) podkreślając, że prawo do rzetelnego procesu musi być interpretowane w świetle zasady rządów prawa, będącej wspólnym dziedzictwem państw – stron Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.). Jednym z fundamentalnych aspektów rządów prawa pozostaje zaś zasada pewności prawnej, która przewiduje wymóg, by tam, gdzie sądy ostatecznie rozstrzygnęły jakąś kwestię, ich orzeczenie – co do zasady – nie było kwestionowane (zob. np. wyroki ETPCz: z 28 października 1999 r. w sprawie *Brumărescu przeciwko Rumunii*, skarga nr 28342/95, § 61; z 24 lipca 2003 r. w sprawie *Ryabikh przeciwko Rosji*, skarga nr 52854/99, § 52; z 6 października 2011 r. w sprawie *Agrokompleks przeciwko Ukrainie*, skarga nr 23465/03, § 148).

Podkreślić ponadto należy, że zgodnie z art. 90 § 2 u.SN skargi nadzwyczajnej nie można oprzeć na zarzutach, które były przedmiotem rozpoznawania skargi kasacyjnej lub kasacji przyjętej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Jest to ogólna reguła wyłączająca możliwość powielania nadzwyczajnej kontroli odwoławczej tego samego orzeczenia w tożsamym zakresie przeprowadzonej już uprzednio przez Sąd Najwyższy.

Zważyć również należy, że ograniczenie określone w art. 90 § 2 u.SN koresponduje z zakazem superkasacji określonym w art. 539 k.p.k. Wskazany przepis wprowadził bowiem zakaz zaskarżenia kasacją orzeczenia Sądu Najwyższego wydanego w następstwie rozpoznania kasacji. Jednocześnie podkreślić należy, że występujący we wskazanym przepisie zwrot „orzeczenia (...)”

zapadłego w następstwie rozpoznania kasacji” obejmuje swym zakresem orzeczenia Sądu Najwyższego, będące wynikiem merytorycznego rozpoznania kasacji wniesionej przez strony albo podmioty określone w art. 521 k.p.k. Tym samym jego denotacja obejmuje postanowienia o oddaleniu kasacji.

Wskazany przepis art. 539 k.p.k. odgrywa istotną rolę w prawidłowej interpretacji art. 90 § 2 u.SN. Ten ostatni nie może być rozumiany w sposób umożliwiający uczynienie z art. 539 k.p.k. normy pustej w odniesieniu do nadzwyczajnych środków zaskarżenia wnoszonych przez Prokuratora Generalnego, w szczególności od kasacji oddalonych w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy w pierwszym rzędzie odnotować należy, że Prokurator Generalny oparł w istocie skargę nadzwyczajną na zarzutach podniesionych w kasacji z 10 grudnia 2018 r. W kasacji Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego ws. V KK 367/18 wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) zaskarżono w zakresie pkt-u I ppkt 1 i 2 oraz pkt III, w części zmieniającej rozstrzygnięcie sądu *meriti* o karach jednostkowych i w konsekwencji rozstrzygnięcie o karze łącznej na niekorzyść skazanego W. P.. W treści zarzutu mimo, iż nie powołano naruszenia art. 438 pkt 4 k.p.k., wyraźnie wskazano, że dotyczy on rażącej niewspółmierności kar jednostkowych orzeczonych za ciąg przestępstw z art. 280 § 2 k.k. oraz zbrodni z art. 148 § 1 k.k. i w konsekwencji rażącą niewspółmierność orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności, zmienionej przez sąd odwoławczy na wymiar lat 15 z uprzednio orzeczonych lat 20.

W skardze nadzwyczajnej Prokurator Generalny zaskarżył ww., prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w tym samym zakresie, tj. co do pkt-u I ppkt 1 i 2 oraz w zakresie pkt-u III, w części dotyczącej obniżenia kar jednostkowych, a w konsekwencji obniżenia kary łącznej pozbawienia wolności z lat 20 do 15. Jako zarzuty w skardze nadzwyczajnej podniesiono naruszenie zasad konstytucyjnych nieodnoszących się do orzekania wymiaru kary, tj. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (prawa do sądu), art. 30 Konstytucji RP (zakazu naruszania godności ludzkiej) oraz art. 31 ust. 3 (zasady proporcjonalności w zakresie ograniczania konstytucyjnych wolności i praw). Pomimo tego treść *petitum* skargi jednoznacznie wskazuje na kwestionowanie przez Prokuratora Generalnego

rozstrzygnięcia w zakresie orzeczenia o karze, tj. co do jej wymiaru orzeczonego wskutek wydanego orzeczenia o charakterze reformatoryjnym.

Powyższy wniosek potwierdza treść uzasadnienia skargi, która pomimo obszernych rozważań filozoficzno-prawnych, w niewielkim stopniu odnoszących się do obowiązujących przepisów prawnych dotyczących orzekania kary w systemie sankcji względnie oznaczonej, w konkluzji jednoznacznie odnosi się do zarzutu orzeczenia kary rażąco niewspółmiernej. Prokurator Generalny wskazuje bowiem wprost: „Sąd nie wyważył w sposób proporcjonalny argumentów odnoszących się do wymiaru kary, skupiając się jedynie na tych, które w jego ocenie, powodowały konieczność jej złagodzenia” (s. 20 uzasadnienia skargi nadzwyczajnej), „Sąd uznając kary orzeczone wobec W. P. za niewspółmiernie surowe, nie wziął pod uwagę dramatyzmu doznań pokrzywdzonych” (s. 20 uzasadnienia skargi nadzwyczajnej), „[Sąd Okręgowy w J.] jednocześnie zasadnie podkreślił, że niższa kara łączna niż 20 lat pozbawienia wolności zostanie odebrana zarówno przez oskarżonego jak i ogół społeczeństwa jako forma przyzwolenia na tego rodzaju przestępcze zachowania” (s. 20-21 uzasadnienia skargi nadzwyczajnej), „Kara orzeczona przez Sąd Okręgowy w J. z pewnością nie była w odczuciu społecznym niesprawiedliwa w kontekście zbyt surowego wymiaru kary, co więcej można by pokusić się o hipotezę, iż ogół społeczeństwa, w tym pokrzywdzeni, ocenia ją jako zbyt łagodną, a zatem Sąd II instancji nie wydał wyroku sprawiedliwego” (s. 21 uzasadnienia skargi nadzwyczajnej), „Nieuzasadnione, tak jak w przypadku wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), złagodzenie sankcji karnej powoduje odejście od zasady sprawiedliwości, proporcjonalności i godności przynależnej pokrzywdzonemu” (s. 22 uzasadnienia skargi nadzwyczajnej).

Oceniając zarzuty podniesione w kasacji i w skardze nadzwyczajnej, w kontekście ich tożsamości, Sąd Najwyższy nie może ograniczać się wyłącznie do porównania ich warstwy językowo-redakcyjnej. W takiej bowiem sytuacji, nawet drobna, pozostająca bez wpływu na treść zarzutów, różnica syntaktyczna, prowadziłaby do wniosku o braku ich tożsamości. Analogicznie za czynnik determinujący ich konotację nie może być uznana jedynie wskazana przez skarżącego podstawa prawna. Dokonując rekonstrukcji zarówno konotacji, jak i denotacji zarzutu, Sąd Najwyższy musi więc wykroczyć poza kwestie związane

z analizą syntaktyczną lub wskazanych przez skarżącego podstaw prawnych sformułowanych zarzutów i ustalając relację zachodzącą pomiędzy zarzutami podniesionymi w skardze nadzwyczajnej a podniesionymi w kasacji albo skardze kasacyjnej, poddać analizie część motywacyjną uzasadnienia. Postępowanie to zgodne jest z utrwaloną praktyką Sądu Najwyższego, który wielokrotnie podkreślał, że „znaczenie środka odwoławczego powinno być oceniane według rzeczywistej treści złożonego oświadczenia, co oznacza konieczność brania pod uwagę treści całego środka odwoławczego, a nie tylko jej części wstępnej – dyspozytywnej; treść uzasadnienia pozwala bowiem na odtworzenie rzeczywistej intencji towarzyszącej jej wniesieniu” (wyrok Sądu Najwyższego z 23 maja 2000 r., IV KKN 99/97; por. także: postanowienie Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 1999 r., III KZ 74/99; wyrok Sądu Najwyższego z 15 marca 2001 r., III KKN 596/00; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2003 r., III KK 360/02).

Zestawienie zarzutów zawartych w kasacji oraz skardze nadzwyczajnej prowadzi do wniosku o ich tożsamości. W przypadku zaś tożsamości zakresu i kierunku zaskarżenia między kasacją a skargą nadzwyczajną oraz tożsamością zarzutu dochodzi do aktualizacji zakazu, o którym mowa w art. 90 § 2 k.p.k., także w stosunku do kasacji wnoszonych uprzednio a oddalonych na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., w których nie sporządzono uzasadnienia na wiosek strony.

Zgodnie z powyższym, w świetle art. 90 § 2 u.SN, rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi nadzwyczajnej należy uznać za niedopuszczalne.

Abstrahując od formalnej dopuszczalności rozpoznania skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego odnotować należy, że ekstraordynaryjność skargi nadzwyczajnej nie zwalnia uprawnione do jej wniesienia podmioty z obowiązku precyzyjnego wyszczególnienia zarzutów formułowanych w stosunku do zaskarżonego orzeczenia. Uwagę tę wzmacnia zarówno dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2020 r., I NSNc 49/19), jak i zawarte w art. 95 pkt 2 u.SN odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania karnego dotyczących kasacji. Konsekwentnie uznać należy, że zarzuty formułowane w oparciu o przesłanki szczególne określone w art. 89 § 1 u.SN wymagają skonkretyzowania. Za niewystarczające uznać zatem należy powoływanie ogólnych zasad prawa, w tym konstytucyjnych, jeżeli nie są one

samoistnymi regułami kierowanymi do określonych organów władzy publicznej. Odwołując się do nomenklatury zaproponowanej przez Ronalda Dworkina stwierdzić należy, że gdy dana norma-zasada konkretyzowana jest wypowiedziami normatywnymi o statusie norm-reguł, przedmiotem zarzutu powinno być wskazanie właściwej normy-reguły, jako konkretnie naruszonej w danym postępowaniu będącym przedmiotem kontroli.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy zauważyć należy, że Prokurator Generalny, poza wysoce ogólnymi uwagami, nie wykazał w jaki sposób sąd odwoławczy naruszył przepis art. 438 § 4 k.p.k. lub w jaki sposób doszło do naruszenia dyrektywy zakodowanej w art. 55 k.k. W szczególności poza przedmiotem wyводу pozostawiono powołany w uzasadnieniu sądu odwoławczego przepis art. 54 § 1 k.k. Konsekwentnie nie można uznać, że Prokurator Generalny wykazał, że zmiana orzeczenia sądu I instancji, w zakresie wymiaru kary w odniesieniu do dyrektyw sądowego wymiaru kary określonych w art. 53 i art. 54 § 1 k.k., skutkowałą karą „rażąco” niewspółmierną.

Zauważyć ponadto należy, że podniesione jako normatywna podstawa zarzutu rażącej niewspółmierności kary przepisy Konstytucji RP, pozostają nieadekwatne. Artykuł 45 ust. 1 Konstytucji RP statuuje zasadę „prawa do sądu”, zatem organu wydającego orzeczenie w tzw. sądowym typie stosowania prawa, co odznacza się ogólnie przyjętymi standardami niezależności, niezawisłości i bezstronności. W realiach niniejszej sprawy nie można dopatrzyć się naruszenia wskazanego standardu poprzez wydanie rozstrzygnięcia reformatoryjnego. Była to niewątpliwie kompetencja sądu, która z „naruszeniem prawa do sądu” pozostaje bez związku. Podobnie „sprawiedliwe rozpatrzenie sprawy”, o którym mowa we wskazanym przepisie, przede wszystkim łączy się ze sprawiedliwością proceduralną, a zatem określonym modelem ukształtowania postępowania sądowego. Za elementy podstawowe tego modelu uznaje się następujące gwarancje procesowe: 1) możliwość bycia wysłuchanym (prawo do wysłuchania); 2) ujawnienie w czytelny sposób motywów rozstrzygnięcia (prawo do uzasadnienia); 3) przewidywalność postępowania. W realiach rozpatrywanej sprawy o naruszeniu wspomnianych gwarancji nie może być mowy.

Artykuł 30 Konstytucji RP stanowi o przyrodzonej godności człowieka. O jej naruszeniu można by ewentualnie mówić, gdyby w sprawie wystąpiła bezwzględna podstawa odwoławcza w postaci orzeczenia kary nieznaney ustawie lub miała zastosowanie ogólna reguła art. 440 k.p.k. (rażąca niesprawiedliwość orzeczenia). Tymczasem wskazana zasada konstytucyjna odniesiona została przez Prokuratora Generalnego do wymierzania sankcji karnej, nie zaś do pokrzywdzonego lub oskarżonego.

Podkreślić dodatkowo należy, że przyjęcie perspektywy prawnoczułwieczej nakazuje koncentrację na jednostce, której prawa lub wolności zostały naruszone przez państwo, korzystające ze swojego imperium, w tym *ius puniendi*. Konsekwentnie przyjąć należy, że celem ochrony praw i wolności człowieka nie jest ochrona dobra publicznego, w szczególności doprowadzenie do przyjęcia określonej polityki karnej i związanej z nią praktyki przez organy państwa, lecz – sprowadzając rozumowanie do realiów niniejszej sprawy – jednostki w odniesieniu do której państwo realizuje *ius puniendi*. Sąd odwoławczy, dokonawszy korekty wymiaru kary w ramach ustawowej kompetencji, nie naruszył więc wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji RP.

Zauważyć ponadto należy, że art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, jako podstawa zarzutu w skardze nadzwyczajnej wniesionej w niniejszej sprawie, jest chybiony. Wskazany przepis nie jest bowiem skierowany do organów stosujących prawo, lecz je stanowiących.

Z uwagi na niedopuszczalność formułowania zarzutów skargi nadzwyczajnej w sposób zmierzający do wymuszenia kolejnej kontroli orzeczenia, którego prawidłowość w zakresie podnoszonych w skardze uchybień była już wcześniej weryfikowana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 95 pkt 2 u.SN w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 90 § 2 u.SN, postanowił pozostawić skargę nadzwyczajną bez rozpoznania.